

Trons enhet, SB

[\[Register\]](#) [\[Årgångar\]](#) [\[Föregående nr\]](#) [\[Nästa nr\]](#)

Den moderna ekumeniken och Joh. 17

1. Trons enhet är först och främst en osynlig gemenskap med den ende sanne Guden
2. Trons enhet är också en osynlig gemenskap mellan dem som tror på den ende sanne Guden
3. Trons enhet tar sig uttryck i en synlig, kyrklig gemenskap mellan dem som öppet
och enigt bekänner sig till allt vad den ende sanne Guden lär i sitt heliga Ord
4. Trons enhet strävar att gå samman med alla som bekänner samma tro

(Forts. i nr 3/1983)

TRONS ENHET

Efter bibelstudium över Joh. 17 på kyrkodagar i augusti 1982. Av Staffan Bergman.

[\[^\]](#)

Den moderna ekumeniken och Joh. 17

I vårt ekumeniska århundrade har väl få kapitel i Bibeln citerats så flitigt som Joh. 17, och då särskilt Jesu ord om ”att de alla skall vara ett” (v. 21). Detta ord har man tacksamt tagit till intäkt för att blanda olika kyrkor och bekännelser i en enda stor gryta. Av soppan i denna gryta bjuder man sedan världen att äta, ty Jesus har ju sagt, menar man, att bara splittringen upphör och kyrkorna blir ett, så kommer världen att tro.

Detta är emellertid en grov vantolkning av Joh. 17. När Jesus talar om att vara ett, syftar han inte alls på någon slags paraplyorganisation som t.ex. Kyrkornas Världsråd, där huvudsaken tycks vara att man är medlem, medan det man tror på i lärohänseende är en bisak.

Denna typ av enhet står i strid med Jesus och Skriften. Dess företrädare tror inte på att det finns någon evig, absolut sanning som man kan enas om. Det är därför i själva verket fråga om en otrons enhet. Den enhet som

däremot Jesus talar om och ber så innerligt för i sin översteprästerliga förbön i Joh. 17, är en trons enhet, en levande och gudomlig enhet som bygger på sanning och tro. Den enheten är inte något som kan organiseras fram. Den skapas och uppehålls av den Helige Ande som uppväcker tro på och lydnad för Guds Ord.

Enhet och gemenskap är huvudtemat i Joh. 17. Först talar Jesus om Sonens enhet med Fadern (v. 1-5), sedan om enheten mellan apostlarna (v. 6-19) och slutligen om enheten mellan alla troende (v. 20-26).

Vi skall i denna framställning begränsa oss till att utifrån Joh. 17 säga något om trons enhet och gemenskap och dess praktiska tillämpning i vår tid.

[^]

1. Trons enhet är först och främst en osynlig gemenskap med den ende sanne Guden

Jesus säger i sin bön: ”Detta är evigt liv: att de känner dig, den ende sanne Guden, och Jesus Kristus, som du har sändt” (v. 3). Det eviga livet enligt Bibeln är inget fristående liv. Det är ett liv i djup gemenskap med Gud. Genom synden har människan förlorat detta liv och blivit andligen skild från Gud. Denna skilsmässa kallar Bibeln för död. Men Jesus har fått makt att ge liv åt syndare, skilda från Gud. Hans makt har sin grund i att han kommit för att ”fullborda den gärning” som han fått i uppdrag att utföra (v. 4). Gärningen är hans försoningsoffer på Golgata för alla människors synder. Den har skett i fullkomlig gudomsenhet med Fadern, och därigenom har Sonen förhärligat Fadern och Fadern Sonen (v. 1, 5).

Begreppet ”härlighet” förekommer ofta i Skriften (hebr. *kabod*, grek. *doxa*). Det är ett uttryck som nästan uteslutande används om Guds väsen. Det är strålglansen från Gud. Att Jesus förhärligas beror på att han i likhet med Fadern är sann Gud. Honom tillkommer gudomlig ära, makt och härlighet. I hans försoningsverk på jorden uppenbaras Guds frälsande härlighet.

Jesus har således kommit och tagit bort våra synder för att vi skall ha liv, dvs. gemenskap med Gud, eller som Jesus uttrycker det: ”känna” den ende sanne Guden. Den som tror på Jesus och tar emot syndernas förlåtelse i hans namn har evigt liv. Så blir en andligen död människa levande, en syndare frälst. Och varje gång det sker, blir Gud förhärligad. Ty en sann omvändelse innebär att Gud får äran för allt. Vi har här inget att komma med, inget att visa upp annat än synd och ogudaktighet. När Anden kallar oss till Kristus och livet genom evangelium, kan vi bara ta emot det som en oförtjänt gåva. Eller med andra ord: Genom tron allena har vi gemenskap med den ende sanne Guden.

Denna gemenskap är ett andligt, inre liv och är därför osynlig. Hjärtats tro, som förenar oss med Gud, är inte heller synlig. Jesus säger också att Guds rike inte kommer på sådant sätt, att det kan ses med ögonen. Det är inom oss (Luk. 17:20-21).

En yttre synlig kyrkotillhörighet är således inte någon garanti för att en människa äger livet med Gud. Och det står inte i någon människas makt att skåda in i andras hjärtan och med absolut säkerhet konstatera: Här har vi en levande tro! Det är något som bara Gud kan göra. Därför heter det: ”Herren känner de sina” (2 Tim. 2:19). Han ensam vet vilka av alla dem som kallar sig kristna som också verkligen är det och hör med till hans kyrka.

En kristen människas tro är som en osynlig tråd mellan henne och Gud. Men det betyder inte att gemenskapen med Gud är överklig på något sätt, eller är osäker och skör. Den är i högsta grad verklig, levande och stark. Genom tron är vi ett med den treenige Guden. Jesus säger: ”jag i dem och du i mig” (v. 23). Men denna enhet är som sagt andlig och osynlig. Den vertikala förbindelsen kan våra ögon inte se.

[^]

2. Trons enhet är också en osynlig gemenskap mellan dem som tror på den ende sanne Guden

Alla som äger en sann tro på Jesus Kristus har gemenskap

med varandra. De är ett, eftersom de alla är ett med Gud. Den vertikala linjen ger även en horisontell gemenskapslinje: den kristna kyrkan.

När Jesus ber ”att de alla skall vara ett, och att, liksom du, Fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss” (v. 21), så skall vi komma ihåg att det är en given och existerande enhet det är fråga om, inte någon slags enighet som så småningom skall växa fram. Den översättning NT 1981 har av denna vers är missvisande. Där står det ”att de alla skall *bli* ett”. Översättningen är uppenbarligen påverkad av den moderna, ekumeniska drömmen om en enda, stor paraplykyrka i framtiden. Men Jesus använder inte en verbform med innebörden ”skall bli”. Han talar om att de skall vara – fortsätta att vara – ett. I likhet med vad som sägs om apostlarna (v. 11), så är det här fråga om att bli bevarad i trons enhet, i den djupa, andliga och innerliga enhet mellan de troende som Jesus t.o.m. jämför med den som råder mellan Fadern och Sonen.

Oavsett vilken ras, vilket land eller vilket kyrkosamfund en troende människa tillhör här på jorden, så är hon ett med alla andra sanna kristna, vare sig hon känner dem eller inte. Det finns bara en kyrka, eftersom det bara finns en enda Kristus som genom tron bor i alla kristnas hjärtan. Denna kyrka är i sig själv osynlig. Den är som aposteln säger ”ett heligt tempel i Herren... ett hus, där Gud bor genom sin Ande” (Ef. 2:21, 22). Allt som gör kyrkan till *Una Sancta*, den enda heliga kyrkan, inför Gud – hjärtats tro, Kristus, Anden – är sådana andliga realiteter som inte kan ses av oss. Kyrkan är inte ett synligt, jordiskt rike. Hon är en trosartikel: ”Jag *tror* på den Helige Ande, en helig allmänlig kyrka, de heligas samfund...” Till sitt innersta väsen är således kyrkan en osynlig gemenskap, ett andligt broderskap i Kristus, som inte kan begränsas till ett visst kyrkosamfund eller till ett visst land och folk. Det enda vi vet är att kyrkan finns överallt där den Helige Ande genom Ordet i dess olika former för människor till en levande tro på Jesus Kristus.

Luther hävdade med kraft den osynliga kyrkan.

Reformationens kyrkobegrepp är en direkt följd av den bibliska och trösterika läran om syndares rättfärdiggörelse inför Gud genom tron allena. Därför heter det i Augustana: ”kyrkan, i egentlig mening, är de heligas och sant troendes samfund” (Svenska kyrkans bekännelseskrifter, SKB, s. 59), och i Apologien: ”Om vi bestämma kyrkan endast som ett yttre rike av gudfruktiga och ogudaktiga, så skulle man icke förstå, att Kristi rike består i hjärtats rättfärdighet och förlänandet av den helige Ande” (SKB, s. 176). Luthers frontställning både mot höger och vänster, både mot Rom och mot anderörelserna eller svärmarna, gällde också kyrkosynen. Dessa sökte, fast på olika sätt, göra *Una Sancta* till ett synligt jordiskt rike. Men för Luther var och förblev kyrkan till sitt innersta väsen en osynlig storhet. Varhelst på jorden en människa finns som verkligen tror Skriftens evangelium, så är hon oavsett yttre kyrkotillhörighet medlem i *Una Sancta*, den kyrka som Gud allena ser.

Den enda sanna kyrkan är en odelbar enhet. Hon kan inte delas upp i flera kyrkor. Hon är inte en eller flera organisationer utan en enda levande organism. Aposteln kallar kyrkan för Kristi kropp i vilken de kristna är lemmar (Rom. 12:5, 1 Kor. 12:12 ff., Kol. 1:24). Och Kristi kropp kan inte delas, inte bestå av sargade, blödande, halvt avslitna lemmar, vilket ibland hävdas av den moderna ekumeniken. Den osynliga kyrkan är hel. Antingen är man lem i Kristi kropp, eller så är man det inte.

Trosbekännelsens kyrka består av idel troende, heliga människor, som rättfärdiggjorts, renats från synden och blivit Guds barn. Hon skall som det står i Augustana ”äga bestånd till evärdelig tid” (art. VII). Jesus säger om denna kyrka: ”dödsrikets portar skall inte besegra den” (Matt. 16:18). Det betyder att onskans makter aldrig skall kunna få makt över henne eller utplåna henne.

När profeten Elia bara såg på det som syntes, på avfallet från Guds Ord, baalsdyrkan och fiendernas slakt av de trogna, så trodde han det var ute med Guds kyrka. Han kände det som om det bara var han kvar som ännu inte

dräpts. Men Gud avslöjade för honom att det fanns sju tusen i Israel som inte hade böjt knä för Baal och inte givit honom sin hyllningskyss (1 Kon. 19:18). Detta är en bild av kyrkan som alltid finns, även om hon tidvis kan se ut att vara helt förintad.

I denna andliga, osynliga och oöverbärliga kyrka är alla fullkomligt ett med varandra i Kristus. Alla i *Una Sancta* tror i sina hjärtan ett och detsamma: att de blir saliga inte på grund av sina gärningar eller sina förtjänster, utan uteslutande på grund av gudamänniskan Jesus Kristus och hans ställföreträdande försoningsgärning. Genom ett och samma evangelium har de alla fötts på nytt av Guds Ande och upptagits i Guds familj. Hos dem finns ingen medveten olydnad mot Kristus. De kan inte tänka sig att stå honom emot i något enda av hans ord. Skulle de likväl fara vilse på någon punkt, så ändrar de sig så snart Skriftens mening står klar för dem.

Tron ser vi inte. Den enda sanna kyrkan ser vi inte. Kyrkans inre enhet i Kristus ser vi inte. Först på den yttersta dagen skall *Una Sancta* bryta fram i synlig härlighet: ”Då skall de rättfärdiga lysa som solen i sin Faders rike” (Matt. 13:43). Men till dess måste hon förbli en trosartikel.

Finns det då ingenting som vi kan se i detta sammanhang? Helt visst gör det det. Jesus ber i v. 21 att de kristna skall vara ett ”för att världen skall tro, att du har sänt mig”. Då måste det ju finnas något som världen kan se. Även om kyrkan inte i sig själv syns, så har hon *synliga kännetecken* som visar var hon finns. Allt detta uttrycks fint i Apologin med följande ord.

Men kyrkan är icke blott en gemenskap i yttre ting och ordningar såsom andra världsliga samfund, utan den är i grunden en trons och den helige Andes gemenskap i våra hjärtan, men den har likväl yttre kännetecken, så att man kan känna igen den, nämligen den rena evangeliska läran och förvaltandet av sakramenten i överensstämmelse med Kristi evangelium. (SKB, s. 175)

Det förnämsta och viktigaste kännetecknet är Guds Ord.

Kyrkan och Ordet kan inte skiljas åt; där den ena finns, finns det andra. Luther uttrycker det så: ”Guds Ord kan inte vara utan Guds folk, å andra sidan, Guds folk kan inte vara utan Guds Ord.”

[^]

3. Trons enhet tar sig uttryck i en synlig, kyrklig gemenskap mellan dem som öppet och enigt bekänner sig till allt vad den ende sanne Guden lär i sitt heliga Ord

Tron ger sig alltid till känna. ”Ty vad hjärtat är fullt av, det talar munnen” (Luk. 6:45), säger Jesus. Paulus säger samma sak med dessa ord: ”Ty med hjärtat tror man, vilket leder till rättfärdighet, och med munnen bekänner man, vilket leder till frälsning” (Rom. 10:10). Den rätta av Guds Ande verkade tron kan inte tåga utan måste tala. Den måste få utlopp på olika sätt. Annars dör den. Kristna sätter inte ljuset under skäppan, utan låter det lysa för alla som är i huset (Matt. 5:15).

Så har tron en synlig yttersida. Den kristna kyrkan är ingen dold organisation som smyger sig fram i mörkret och talar hemlighetsfullt och dunkelt om sådant som är begripligt bara för de invigda. Den förkunnar, vittnar och lever ut sin tro i ord och gärningar.

Det är just genom denna synliga och hörbara bekännelse i ord och handlingar som kristna kan känna igen varandra och sluta sig samman till en församling eller kyrka, till en yttre gemenskap i bön och gudstjänst, diakoni och mission. Vi vet – till skillnad från Gud – inte mycket om en annan människas tro, förrän hon öppnat sin mun och talat om vad hon tror på. Det är det enda vi har att gå efter, när det gäller att känna igen en medkristen.

Genom hjärtats tro på Kristus känner Gud igen sina barn. Genom munnens bekännelse känner kristna igen varandra som Guds barn.

Det är oerhört viktigt att noga skilja mellan dessa två saker. Det första hör till Guds område, som vi inte på något sätt

får lägga oss i. Det andra är vårt område, vad vi skall gå efter, när vi träder in i kyrklig gemenskap med andra kristna. Vi kan och får bara gå efter det som syns och hörs. Vår mänskliga begränsning gör att vårt igenkännande av andra kristna kan baseras endast på det yttre, på bekännelsen.

I alla kyrkor, också de mest renläriga, finns det emellertid hycklare och namnkristna, sådana som har munnens bekännelse men inte hjärtats tro. Den sanna bekännelsen till Kristus och hans ord går att härma. Av fostran och vana kan man föra en kristen bekännelse och ha en kristen livsstil, trots att det andliga livet ebbat ut. Men hur det förhåller sig med den saken står inte i vår makt att med säkerhet avgöra. Och Gud förbjuder oss uttryckligen att gå över på hans ansvarsområde och försöka skilja ut sådant ogräs från vetet. Det är något han själv skall göra på den yttersta dagen (Matt. 13: 24 ff.). Vi kan se vilka jungfrur som har lampor, men Gud allena ser vilka som har olja i dem (Matt. 25: 1 ff.). Här gäller verkligen det apostoliska ordet: ”Fäll därför ingen dom i förtid, vänta tills Herren kommer. Han skall draga fram i ljuset det som var dolt i mörker och avslöja människornas innersta bevekelsegrunder” (1 Kor. 4:5).

Bekännelsen är en bekännelse till Guds Ord. Trons synliga enhet är alltid en enhet i och kring Ordet. Vi ser det tydligt i avsnittet om apostlarna i Joh. 17. Guds ”namn” – vilket är en synonym för Guds Ord – har blivit uppenbarat för dem, de har tagit emot Ordet, de har förstått att Jesus kommer från Fadern, och de har kommit till tro (v. 6-8). Längre fram ber Jesus för dem: ”Helga dem i sanningen; ditt ord är sanning” (v. 17). Hittills hade Jesus själv personligen väglett och undervisat apostlarna (v. 12). När han nu i synligt måtto snart skulle lämna dem och återvända till Fadern, skall deras tros enhet bevaras genom Ordet. De skall helgas i sanningen. ”Helga” har både en positiv och en negativ aspekt: de skall utskiljas från det onda och samtidigt avskiljas för Gud, reserveras för hans räkning, till ett liv med och för honom.

Lägg märke till att Jesus här inte använder ett adjektiv och säger att Ordet är sant. Han använder ett substantiv, vilket är det starkaste sättet att uttrycka saken på: Ordet är *sanningen*, som gjutet i ett enda stycke, rent från allt vad lögn heter. Jesus upprepar på detta sätt det som ofta sägs i Gamla Testamentet: ”Herrens tal är ett rent tal, likt silver som rinner ned mot jorden, luttrat i degeln sju gånger” (Ps. 12:7) eller ”Herrens rätter är sanning, allesammans rättfärdiga” (Ps. 19:10).

I kraft av detta sanningens ord skall apostlarna bevaras i världen (v. 15). De har redan fått erfara världens motstånd mot den sanning som gör anspråk på att vara absolut (v. 14). De har sett och lärt av Jesus, att den gudomliga sanningen är kompromisslös och alltid kolliderar med världens sanningsbegrepp, det som så träffande beskrivs i Psaltaren med orden: ”Ty i deras mun är inget visst... sin tunga gör de hal” (Ps. 5:10). Det var och är farligt att bekänna sanningens ord, men samtidigt är det just genom detta ord som man helgas och bevaras.

Apostlarna fick ta emot sanningen och de har sedan, ledda av den Helige Ande, på ett tillförlitligt sätt förmedlat den till alla kristna. Jesus ber för alla ”dem som *genom deras ord* kommer till tro på mig” (v. 20). Därmed har han också sanktionerat Nya testamentets apostoliska skrifter som Guds ofelbara ord.

Nu är det så, att överallt i Skriften förmanas och befalls de kristna mycket bestämt att vara ett i sanningen och bekänna en och samma tro och lära. Aposteln säger: ”Jag ber er, mina bröder, för vår Herres, Jesu Kristi skull: Var eniga och ta er till vara för splittring! Var fullkomligt förenade i samma sinnelag och samma tänkesätt!” (1 Kor. 1:10). ”Min bön är, att Gud, som ger uthållighet och tröst skall hjälpa er att leva i inbördes enighet efter Jesu Kristi föredöme, så att ni med ett sinne och en mun prisar vår Herre, Jesu Kristi, Gud och Fader” (Rom. 15:5 f.). Likaså: ”Gör allt för att med fridens sammanhållande band bevara den enhet, som Anden ger... Det finns en enda Herre, en enda tro, ett enda dop, ett enda hopp, en enda Gud, som är allas Fader...” (Ef.

4:1 ff.).

Den synliga gemenskapen kristna emellan skall således bygga på en enhetlig och samstämmig bekännelse, på ett reservationslöst ja till Guds Ord. Men detta ja – och det måste understrykas – är inte bara ett allmänt ja till Bibeln som Guds ord, utan ett ja till Skriftens innehåll. ”Jag tror på Bibeln” kan nog låta fromt och bra. Men det är ingen egentlig bekännelse, så länge jag inte talar om *vad* jag tror Bibeln lär.

Kristus, som är Bibelns ”kärna och stjärna”, lär oss sanningen om Gud, om skapelsen, om synden, om frälsningen, kyrkan, dopet, nattvarden osv. Bekännelsen är vår reaktion på Kristi ord och undervisning. Hur har vi uppfattat hans ord? Vad säger vi om hans lära? Det vi svarar är vår bekännelse. Bekännelsen kan således inte bara bestå av bibelcitat. Den är alltid en tolkning av Guds Ord. När Jesus vid ett tillfälle frågade sina lärjungar ”Vem säger då ni att jag är?” (Matt. 16:15), så var det deras bekännelse, deras tolkning han ville höra. Petrus svar ”Du är Messias, den levande Gudens Son” var en stor och härlig bekännelse, och Jesus prisar honom salig för det svar han gett. Petrus goda bekännelse är den ”klippa” på vilken Jesus lovar att bygga sin församling (Matt. 16:18).

Men den bekännelse som skall vara grunden för de kristnas kyrkogemenskap med varandra får inte, som man ibland velat göra, begränsas till vissa centrala och viktiga läropunkter. Petrus starka bekännelse till Kristi gudom är samtidigt en bekännelse till allt vad Jesus lärt och sagt. Ty den som är Gud kan omöjligen ljuga eller komma med oväsentligheter. Bekännelsen skall gälla allt Guds Ord, hela Kristi lära. Detta framgår också av Jesu missionsbefallning: ”döp dem... och lär dem att hålla *allt* vad jag har befallt er” (Matt. 28:20). Att på en enda punkt förneka eller förändra Kristi ord är en synd, ett angrepp på Herren själv.

Eftersom bekännelsen är något som vi människor säger och gör, så kan den vara sann eller falsk, ond eller god. Guds Ord tolkas olika och motstridigt. Det är ett känt men

beklagligt faktum. Men det är viktigt att vi här kommer ihåg vad Skriften själv säger om detta fenomen. För det första så förutsäger både Jesus och apostlarna att falsk lära skall komma in och hota församlingen (Matt. 7:15, Apg. 20:29 f., 2 Tim. 4:3 f.). Djävulen skall inte låta kyrkan vara i fred. För det andra så förutsätter och förväntar sig Herren att vi utifrån hans ord skall kunna känna igen den falska bekännelsen eller läran och ta oss till vara för den (Matt. 7:15, Rom. 16:17).

Motstridiga meningar om kristen tro och kristet liv beror inte på att Jesus var mystiker eller talade tvetydigt och dubbelbottnat. Att Bibeln är en dunkel och svårtolkad bok är något som de flesta i dag nästan självklart tycks utgå ifrån. Men ”Gud är ljus” (1 Joh. 1:5), och detta ljus kommer till oss i Ordet, som ger tillräcklig och klar upplysning om livets väg. Psalmisten säger: ”Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig” (Ps. 119:105). Ordet är ”klart och upplyser ögonen” (Ps. 19:8). Och Jesus lovar: ”Om ni står fast vid mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar. Då skall ni förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria” (Joh. 8:31 f.). Att påstå att Skriften är dunkel, så att den inte kan uttydas och tolkas rätt, är närmast en hädelse. Det är att beskylla Gud för att vara mörker, att vara en som grymt och gäckande leker blindbock med människor, och det i de allra viktigaste livsfrågorna.

När Skriften upprepade gånger hävdar sin klarhet, sin begriplighet för människor, så innebär det att den inte ger rum för olika tolkningar i någon lärofråga. Bibelns många förmaningar till enhet i tro och bekännelse skulle också vara helt meningslösa, om Guds tal var diffust.

Bakom den vrånga uttolkningen och utläggningen av Guds Ord ligger i regel något annat: människans ovilja att böja sig själv och sitt förnuft under det som är skrivet. Antingen förkastar hon Ordet helt och hållet, eller så vill hon anpassa det till vad hon tycker är rimligt. Hon vill inte omvända sig till Guds Ord, utan vill att Ordet, så att säga, skall omvända sig till henne. Vi människor har en säregen lust att lyssna till lögn och bli bedragna. Men det är något som alltifrån

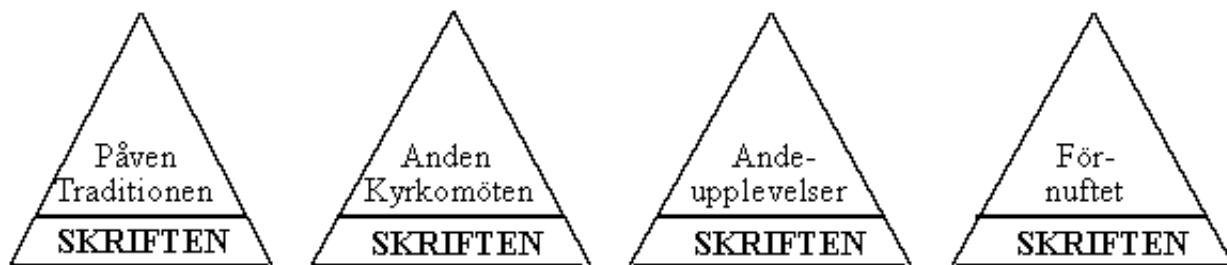
syndafallet är inplanterat i oss av ”lögnens fader” (Joh. 8:44), han som aldrig kan låta Guds Ord vara Guds Ord.

Få saker upprör vår tids människor så mycket som när någon påstår sig säkert veta vad som är rätt eller fel i livsåskådningsfrågor. För ingen kan ju ha monopol på sanningen, sägs det. Den som gör anspråk på något sådant måste vara sjuk eller besatt av högmod. Och visst kan det ibland vara så. Men likväl är det den kristna kyrkans uppgift att ödmjukt, fast och envist hävda: Det går att skilja på sanning och lögn! Det går att avgöra vad som är sann och falsk kristendom. Det går att säga att en tolkning är oriktig och att i stället en annan är rätt. Det finns nämligen en ofelbar måttstock, en norm som man kan och skall gå efter: Guds rena och klara ord. Att uppge detta, är att uppge hela kristendomen. Det är att öppna kyrkans dörrar för en störsjö av olika tolkningar och läror. Av Jesu ord: ”Helga dem i sanningen; ditt ord är sanning” blir då till sist inget kvar.

Bekännelsen skall således prövas, jämföras med vad Skriften säger. ”Den som predikar skall se till, att han predikar Guds ord” (1 Petr. 4:11). Men det är viktigt att denna prövning sker *enbart* utifrån Ordet. Skriften allena, som källa och norm för allt som har med kristen tro att göra, är en princip som den lutherska kyrkan alldeles särskilt slagit vakt om. I Konkordieformeln heter det:

Den heliga Skrift ensam förblir den enda domaren, regeln och rättesnöret, varmed alla läror skola såsom med en probersten prövas och bedömas, om de är goda eller onda, rätta eller orätta.
(SKB, s. 500)

Ingen instans får jämsställas med eller överordnas Guds Ord. ”Gå inte utöver det som står skrivet” (1 Kor. 4:6) är den regel som aposteln anbefaller. Bland kyrkorna förekommer det dock att man har Skriften *och* någon annan storhet som högsta norm. Följande modeller ger exempel på sådant som satts över Skriften.

Dessa påbyggnader på Skriften måste vi förkasta som grundvalar för bekännelsen. Alla ger de uttryck för att Skriften inte är tillräcklig och klar. Vare sig man via tillbyggnaden förändrar, kompletterar eller reducerar Guds Ord, så sätter man sig över Skriften som kyrkans enda och högsta norm.

Vi har sett att inget annat än en enhetlig och skriftenlig bekännelse till allt Guds ord får vara basen för kristnas yttre, synliga gemenskap med varandra. Där detta finns, har vi en sann rättrogen kyrka efter Guds vilja. Att upprätta, leva i och inbjuda till sådan kyrkogemenskap är utan tvivel kristnas högsta kallelse på jorden.

[^]

4. Trons enhet strävar att gå samman med alla som bekänner samma tro

Den kristna kärleken strävar alltid efter gemenskap med andra kristna. Den söker trosfränder och gläder sig när den finner dem. Den sörjer över splittringens synd och längtar efter att få fira gudstjänst med så många som möjligt ”i samma bekännelse, samma tillbedjan och tro”, som vi sjunger i en nattvardspsalms. En sann kristen är ekumeniskt sinnad. Därom råder ingen tvekan.

Det är främst vid frågan om hur man skall gå tillväga för att uppnå en sann kyrkogemenskap med andra som vi kommer i skarp konflikt med den moderna ekumeniken.

Enhetssträvanden har funnits så länge kristenheten varit splittrad – vilket den varit ända från början. Men tidigare var huvudprincipen denna: *först lärosamtal* för att konstatera eller uppnå enhet i tron, *sedan kyrkogemenskap*

i form av gemensamma gudstjänster, öppnade nattvardsbord och predikostolsbyten. Att detta varit de historiska kyrkornas ekumeniska huvudprincip alltifrån fornkyrkan och fram till vårt århundrade går inte att förneka.

Särskilt i fornkyrkan höll man mycket strängt på att kyrkogemenskap var samma sak som lärogemenskap. Även djupt villfarande kyrkor hade gudstjänstgemenskap endast med dem som bekände sig till samma lära.

Denna princip är ju egentligen på intet sätt märkvärdig. Vem som helst inser att verklig enhet måste byggas på gemensamma uppfattningar och värderingar. Helt i linje med detta lär Jesus och Skriften, att kyrkogemenskap skall grundas på lärogemenskap, på enhet i bekännelsen.

Den moderna ekumeniken har emellertid förkastat de naturliga och bibliska reglerna för kyrkogemenskap. Dessa, menar man, utgör svåra hinder på vägen till framtidens stora kyrka, där alla är samlade under ett enda tak. Därför har man i stället valt den omvända principen: gemenskap och samgående först, sedan så småningom förhoppningsvis enhet i tron. Det som skiljer är bagatellartat i förhållande till allt som förenar och får inte stå i vägen för ett samgående.

Resultatet av denna sorts ekumenik har blivit förödande. Utvecklingen har inte gått mot större enighet i tolkningen av Bibeln. Tvärtom är det lätt att konstatera, att allt mindre och mindre av vad Skriften lär ligger till grund för enheten. Det man ofta tycks vara mest angelägen att framhålla är att Bibeln inte får tolkas bokstavligt. Vad man än är enig om, så är det inte om Guds ord. Den yttre, skenbara enheten är viktigare än sanningen. Därför har Skriften offrats. Det är typiskt att man alltid citerar v. 21, ”att de alla skall vara ett”, men sällan eller aldrig v. 17, ”Helga dem i sanningen; ditt ord är sanning”. Som en naturlig följd av detta har lärofriheten i kyrkorna blivit allt större och större. Det finns snart inga gränser för vad som i Guds namn kan bjudas ut i den moderna ekumenikens kyrkor. För somliga hägrar t.o.m. den riktigt stora världskyrkan i gemenskap

även med främmande religioner, vilka man inte längre vill kalla avgudadyrkan, utan bara ser som andra former av gudsuppenbarelse.

Alla manifestationer av kristen enhet utan läromässig enhet på Bibelns grund är direkt olydnad mot Jesus och hans ord, inte minst i Joh. 17.

I detta sammanhang kan vi instämma i en känd katolsk teologs uttalande om den årliga s.k. ekumeniska böneveckan: ”Nu klappar de varandra på axeln och låtsas som det regnar. Besvärliga läromässiga frågor skall man inte tala om! Nej, man blundar för och tiger om allt som skiljer”. Och om dagens kyrkoledare tillägger han: ”Jag ryser var gång jag hör en och annan av dem bräka: Vi är ett!” (Jean Paillard, SvD, [12/2 1983](#)).

Vägen till äkta kyrkogemenskap mellan åtskilda kristna går alltid över grundliga och tålmodiga lärosamtal just kring det som skiljer, det som är brännbart stoff. Lyckas man då under bön och Guds Andes ledning komma fram till gemensam tro och bekännelse om vad Bibeln verkligen lär, så har man uppnått en sann och äkta enhet. Först då kan man etablera en av Gud välsignad kyrko- och gudstjänstgemenskap och tillsammans ”tillbedja i ande och sanning” (Joh. 4:24). Lyckas man däremot inte, så är det förvisso Guds vilja att man tills vidare tillhör skilda kyrkor. Vanlig ärlighet och respekt för andras övertygelse kräver det också.

Vi skall vara ivriga att bedriva sann ekumenik. Men samtidigt måste vi vara realistiska och på vår vakt, när grundförutsättningen för meningsfulla samtal saknas.

Luther har vid något tillfälle sagt något om att han var villig att disputeras med var och en som bekände att evangelisterna skrivit Guds Ord, men att han inte tänkte byta så mycket som ett ord med dem som förnekade detta faktum.

I ekumeniska sammanhang är en sådan inställning välbetänkt – i synnerhet i vår tid, då kyrkorna ofta

ifrågasätter Skriftens inspiration och gudomliga auktoritet. Det är ingen idé att bänka sig till lärosamtal med dem som förnekar att Bibeln är Guds ord i verklig mening; det finns ingen gemensam källa och norm att gå efter. För dessa kan man bara predika och bedja.

En av orsakerna till den ekumeniska rörelsens kraftiga framväxt är utan tvekan den förändrade synen på Bibeln. Den ekumeniska flodvågen skulle aldrig ha sköljt över kristenheten så som den gjort, om den inte haft hjälp av den s.k. liberala teologin och bibelkritiken i början av vårt århundrade. När man börjar se Bibeln som ett bristfullt, mänskligt dokument, motsägelsefullt och utan enhetlig lära, då blir ekumenik lätt. Då bleknar alla skillnader bort. Då är den bibliska sanningen inte längre värd att kämpa för. Då förstår man inte heller trons enhet och trons kamp.

Men den sanna ekumeniken utgår alltid från ”ditt ord är sanning.” Den söker inte gemenskap med villfarelse och avgudadyrkan, utan enhet på Skriftens grund. (*Forts i nr 3/1983*)

[^]